

Posudek oponenta bakalářské práce

Název práce: *Zemědělské farmy na západním pobřeží Krymu*

Práci předkládá: Barbora Gavláková

Oponentka: Doc. PhDr. Marie Dufková, CSc.

Rozsah práce: 87 stran včetně textového aparátu a vyobrazení

Problematika zemědělského osídlení v antice se stala předmětem hlubšího zájmu zejména ve druhé polovině minulého století, kdy se během průzkumu zázemí řeckých sídlištních aglomerací jak v Řecku, tak i v západním Středomoří objevil poměrně rozsáhlý systém parcelace zemědělské půdy včetně sídlištních pozůstatků. V té době byla již v ruských publikacích uveřejněna řada archeologických výzkumů, které se systematicky věnovaly fenomenu *chora* jihozápadního Krymu již v době před druhou světovou válkou. Po publikování výsledků v dalších jazycích, hlavně v angličtině, se orientoval zájem odborníků z různých zemí tímto směrem. Cílem práce B. Gavlákové bylo soustředit dosavadní poznatky a dát je také, pokud to bylo možné, do vzájemných souvislostí. Odborná literatura k této problematice, která vyšla zejména v posledních dvou desetiletích, čítá řadu titulů, z nichž většinu předkladatelka ve své práci použila a cituje je.

Struktura práce je přehledná, vychází z kulturně politických a přírodních podmínek, které byly základem pro kultivaci okolí velkých sídlištních center a její organizaci. V úvodu předkládá B. Gavláková shrnutí názorů na založení Chersonésu, jeho populačnímu i urbanistickému vývoji. Je namístě, že krajinně, přírodním podmínkám a skladbě zemědělské produkce je věnována samostatná podkapitola, neboť aplikace poznatků z přírodovědných disciplin přinesla řadu nových konkrétních údajů. Obsahem další kapitoly jsou klery Heraklejského poloostrova a širší chersonéské chory. Autorka se snažila vypořádat také s možnostmi obsahové interpretace termínů *polis* a *chora*. To je ovšem problematika složitější, kterou nelze stručně shrnout do několika řádků. Např. *polis* není to, „co můžeme v širším významu chápat jako stát“, ale co musíme chápat jako městský stát. Do obsáhlejších 2 kapitol jsou shrnuty farmy včetně stavebních pozůstatků na Heraklejském poloostrově a zvláště pak farmy mimo toto území. Zejména druhá skupina přináší nová zjištění o struktuře a pestrosti chory – zejména pokud jde o charakter sídlištních pozůstatků. Zajímavým bylo odkrytí sídliště Panskoje I a dalších aglomerací, které jsou nepochybně podle nálezů založením obiljiským. Je to sídlištní aglomerace zemědělského typu, která produkovala nepochybně ve velkém měřítku. Způsob hospodaření na olbijské *choře*, která byla mimo jiné v severním Černomoří největším producentem obilí, se přenesl do jisté míry i sem. Potřeba

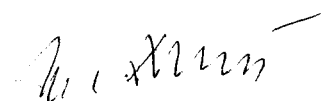
ubytovat pracovní síly byla patrně také jedním z důvodů rozlohy usedlostí. Uvažuje se zde také o sezónních dělnících. Etnické skladby osídlení se B. Gavláková rovněž dotkla, vychází z publikovaných údajů, je si však vědoma početně nedostatečných konkrétních svědectví. Jen na okraj k terminologii – slovo úsad'ba používá např. Ščeglov a další i ve smyslu menších celků – tak, jako je v češtině ekvivalent usedlost výrazem pro malou i velkou stavbu. Fortifikační prvky a velikost některých usedlostí z nich činí něco podobného jako středověká tvrz.

Předložená práce shrnula všechny podstatné nálezy v dané oblasti, v jednotlivých kapitolách je pak dostatečně zdůrazněno, co je pro danou skupinu charakteristické a jaký má význam tento geografický úsek osídlený Řeky i barbary pro poznání podoby symbiózy města a venkova v řeckém světě obecně. Autorka doplnila jasně formulovaný text obrazovou dokumentací, kterou měla k dispozici. Poměrně početný je seznam použité literatury, uvedeny jsou jak tituly ruské, tak i anglické, z nichž řada je recentního data. Jen na okraj je třeba připomenout zejména transkripci ruských a ukrajinských jmen, kde by se měla autorka, pokud píše česky, vyhnout např. psanému ekvivalentu za ruské ч v podobě ch nebo tch (jak se děje v angličtině), když je možné je nahradit českým, stejně znějícím č atd...

Práci náleží velmi pozitivní hodnocení. Rozsahem překračuje vysoko předepsanou normu, obsahem je rovněž kvalitní. B. Gavláková sestavila na základě studia širokého spektra literatury celek, který velmi dobře vypovídá o současném stadiu výzkumu zemědělského zázemí na jihozápadě Krymu.

Doporučuji předloženou práci jako podklad k obhajobě

9. 9. 2010



Doc. PhDr. Marie Dufková, CSc.